

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 176. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm4767/facsimile.pdf (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Præster, som truede med at skille dem ved deres kjære Skriftefædre; men hvad der gjorde Sagen klar, var den store Udskrivning til Krigshæren, der skulde føre deres Ungdom til Slagterbænken, at ofres for en Sag, der, efter det lidt, de kjendte til den, var afskyelig og ugudelig.

Det var den 10de Marts 93, Sessionen blev holdt i Saint-Florent, en lille Flekke ved Ancenis, lidt østen for Nantes, men syden for Loire, og der satte det unge Mandskab sig til Modværge, Vagten vilde tvinge dem og lod en Kanon kjøre op, men Karlene fór ind paa dem, afvæbnede dem og bemægtigede sig Kanonen, uden videre at tænke paa, hvortil det kunde føre. Der bode imidlertid ej langt der fra (i Pin-en-Mauge) en Hjulmand eller, som andre sige, en Væver, og han var ganske lidt af begge Dele, ved Navn Cathelineau, omtrent 34 Aar gammel, bekendt i hele Egnen for en ferm og brav Mand, og han skal selv have staaet i Dejtruget, da Rygtet om Slaget i St. Florent kom til hans By, men han strøg paa Timen Dejen af Fingrene, stillede sig i Spidsen for det unge Mandskab, vandt endnu samme Dag en ny lille Sejer over 80 Republikanere, hvorved han fik sin første Kanon, Dagen efter slog han 200 Republikanere og tog tre Kanoner, og nu forenede han sig med en Herregaards-Skytte Stofflet, ellers en Lothringer (fra Luneville), som selv havde tjent Kongen i 16 Aar og havde nu sanket en Skok Smedde for at slaa Dommedags-Slag. Begge de forbundne Hære rykkede nu mod Hovedstaden i det Land: Chollet, som Verden derved først lærte Navn paa, og indtog den, samme Dag som de rykkede for den, som var 15de Marts, og her overvandt de hele 500 Mand paa deres sædvanlige Manér, som var Skarpskytteri bag Gærderne, og saa snart der viste sig mindste Forvirring blandt Fjenden, da lukt ind imellem dem med Kjæppen paa Nakken, til de laa eller løb.

Smaa livfulde Børn klæder al Ting godt, og saaledes

gaar det mig ved denne Opstand, og enhver Bevægelse, der begynder smaat, men rask og levende: den vækker mere Deltagelse end en hel stor Krig. Det var ingenlunde blot i St. Florent, man gjorde Opstand mod Udskrivningen; ensteds var det en Paryknager, der slog det første Slag paa Sessions-Herrerne, og et andet Sted halv overtalte og halv tvang Bønderne deres Herremænd til at sætte sig i Spidsen; men der opstod dog ingen, der fandt saa almindelig Tillid som Hjulmanden og Herregaards-Skytten, saa Vendeerne efterlignede Revolutionen mod deres Vidende og Vilje. Berømtest blev mellem Herremændene Charette i Marsken, som havde været Søofficer, hidtil en Udhaler, som Bønderne, der pressede ham, i Førstningen kun havde Skam af, men fik dog hærdet til at holde Stik. Saa længe Cathelineau levede, gik det rask: Saumur blev taget 9de Juni, og Cathelineau enstemmig udraabt til Overgeneral; Nantes var naturligvis Hovedstaden i hans og alle Bøndernes Øjne, og did gik nu Toget med henved 30,000 Mand; thi Charette, som hidtil havde ført Marsk-Krigen for egen Regning, paatog sig denne Gang at medvirke og angribe paa den venstre Loirebred, mens Cathelineau angreb paa den højre. Det var den 29de Juni, Slaget stod, og den republikanske General Canclaux, født Adelsmand (1740), havde kun omtrent 10,000 Mand, men gjorde Anstalt til den tapreste Modstand, og Udfaldet var tvivlsomt, da Cathelineau blev dødelig saaret, hvorved Foretagendet ganske mislykkedes. Cathelineau blev bragt til St. Florent, hvor han døde; og skjønt Krigen blev langvarig og henrev blandt andre en Broder, 4 Svogre og 16 Søskendeborn af denne stovte Bønde-Høvding, fik Krigen dog aldrig mer den raske Gang og det høje Præg, den havde under ham, hvem Bønderne for hans Fromhed kaldte Anjous Helgen.

Nu skulde da Adelsmændene enes om Fortrinnet, men det var umuligt, en D'Elbée, født i Dresden (1752), men

